

كەڭەيلىگەن رايوندىن قانال ئۇشاشۇش شايئاسىنىڭ شاشۇش جانىسە قۇل جانكىرىدىك

”كوكونىس باقشاسى“ قالتانى قامپايىتى

□ گازەتمىزدىڭ جالپىلىق اقپارات قۇرالدارى ئىلشىسى ليۇ ي، رەمىكى ئىلشى شۇي جيه

بىيل كوكىنەمدە كونه ۋىشار اۋدانى بۇلاقسۇ اۋىلى ۋىرنىبىستى قىستانىڭ ئۆز-بىرنى تاڭ بۇزىنان ۋىز اۋىلارنىدا قارىبا-لاستىققا ئۇستى، قىستاق تۇرغىنى اياس ما-مۇتىنىڭ ۋىندىرىسى ۋىستانىمىندا وزگەرىس تۇلىپ، نەدىگارى ۋىيداي مەن جۇگەرى كە-پەيتىن بولدى. ”كوكونىس كەسەم، ۋىز وتىبا-سىمىزدىك تۇتىنىۋىن قاناعاتاندىرىپ قاناقا قوبىي، ونىڭ بازاردىي پايىدىسى دا ۋىيدايىدان كوپ جوعارى بولادى كەن.“ 3 - ايدىڭ 20 - كۈنى اياس ئىلشىگە قازىر اناعۇرلۇم كوپ ۋاقىت-تىن جىلجىداپا وتكىزىپ، قۇرۇلغى اۋىل شارۋا-شلىقى ۋىندىرىسى تەحنىكاسىن زەرتتەپ، پاي-دامىسى ئىتتىپى دە جوعارى كوكونىس كەۋدى قالايتىندىمەن ايتتى.

قۇرۇلمىسى رەتتەپ، شارۋا لاردىڭ كىرىسى كوزىن كەڭەيتتى

ۋىرنىبىستى قىستانىڭ كەڭىستىك جەر كۆلەمى 7000 مۇدان اسادى، تىپتىك كەڭىن شارۋاشلىقى قىستاقى. ئالاي جىلدان بەرى، قىستاق تۇرغىندارى نەگىزىنەن ۋىيداي جانە قايتالاي كەڭەيتىن جۇگەرى سالىپ كەلگەن، ۋىزىر بەگىس مەزگىلدىن تولۇق پايدىلانغان. مەن، كەڭەيلىك قۇرۇلمىسى جالاڭ بولغاندىقتان، قىستاق تۇرغىندارىنىڭ كەڭىن شارۋا-شلىقىنىدىكى كىرىستەردىن جوعارىلا تۇتۇ كەڭەيتكى مەيلىنىشە شەكىتى بولدى.

اۋتونومىيالى رايوندىق كەدەپلەردى سۇبەيەلدەۋ - ۋىز كەندەتۇ كەڭەيلىسىنىڭ ۋىرنىبىستى قىستانىدا تۇراتىن قىزمەت اترە-تى بۇل جاعدايدان خابارلى بولغان سوڭ، كەڭەيلىك قۇرۇلمىسى ساپاللاندىرۇ ارقتى قانداق جاعىندا قۇرۇلمىسى رەفۇرمانى تۇتقا تەپ، كەڭىن شارۋاشلىقىنىدىكى كىرىسى-تى جوعارىلا تۇتقا كەدەركى بولاتىن قانداق بۇزۇغا بەكىدى.

”قىستاقلىق سۇ، تويىراق، كۈن نۇرى، جىلۇ بايلىقى كوكونىس كەۋگە وتە باپ كەلدى، ونىڭ ۋىستىنە ماڭايدىي بازار-دىڭ كوكونىس قاجەتى مولشەرى جوعارى.“ اۋتونومىيالى رايوندىق كەدەپلەردى سۇبەيەلدەۋ - ۋىز كەندەتۇ كەڭەيلىسىنىڭ ۋىرنىبىستى قىستانىدا تۇراتىن ”ۋەسسۇ، تىيىمىدىلىك جاساۋ، تويىستىرۇ“ قىزمەت اترەتنىڭ باس-تىغى، ۋىرنىشى شۇجى ۋان جياڭيۇڭ بىلاي دەدى: 2016 - جىلى ۋىرنىبىستى قىستاقى كەدەيلىك قاتارىنان شەگىنىپ شىققاننان بەرى، كەڭىن شارۋاشلىقىنى كۈشەيتۇ، شارۋا لاردى اۋقاتاندىرۇداي كاسپى سالاسىن دامىتۇ جولى جولىنىدە باستان - اياتق نەدەنسى جاساپ، كەڭەيلىك ۋىش كىرىسى ۋىزىك-سىز ورنىقتى ارتتىرۇدىڭ جانغا جولىن تاپتى. مۇقيات زەرتتەشۇ جۇرگىزۇ ارقتى قىزمەت اترەتى كوكونىس كەڭەيلىسىنىڭ تۇتاس قىستاقنىڭ كىرىسى ورنىقتى ارتتىرۇ-دىڭ، كەدەيلىكتەن اربىلئۇدى بەكەمدەۋدىڭ ماڭزىدى كاسپى سالاسى مەتۇدى بەلگەلەدى ۋىزى قىستاق تۇرغىندارىنا تەحنىكالىق جاققان جان - جاقى جەنەكشىلىك ەتتى. ”بىز شارۋا لار كەشكى مەكتەبى مەن اترەت باستاندا جەنەكشىلىك مەتۇدى بىرلەشتىرۇ

(باسى 1 - بەتتە) ”نسان 3 - ايدىڭ 20 - كۈنى جۇمىستى قاپلىنا كەلتىرگەننەن بەرى، ۋىزى قايىسى ورنىندار جەدەلدەتە جۇمىس جۇرگىز-دى، بارلىق تۇنەل تۇگەلدەي تۇتاستى-رىلىپ، قۇرۇلمىسى يىنجەنەرياسىنىڭ جاپلى تۇلعالىق قىزىقنى %80 تىكەن استى، سوغى مەزگىلدە جانە دە جابىدقنقار مەن ادامداردى ۋىزىكسىز كويەيتىپ، بىيل ۋىستى تۇردە كولىك قانسانۇا شە-نايى كەپىلىدىك ەتەمىز.“ - دەدى اتال-ەن نىسانىڭ ورنىبىسار قولباستىسى ۋىڭ ۋىنجۇڭ. بىيل رايونىمىزدىي جالعاستى سالنا-تىن 35 تاس جولى نىسانىنىڭ 23 نىدە 3 - ايدىڭ 25 - كۈنى دەيىن جۇمىس قاپلىنا كەلتىرىلىپ، جۇمىستى قاپلىنا كەلتىرۇ مولشەرى %65.7 كە جەتتى، تەڭىز دەڭگە-

تاسلىتىن پايدىلانىپ، بۇقارا ۋەسسپ - ئۇ-سەنە الاتىن تىلەن بەنپە - بەت ۋىستىندە-رىپ، قولىبا - قول ۋىرەتسىپ، كوكونىستى كوشىرىپ كەڭ، كۈندەلىكى باسقارۇ، دەرت - دەربەزەدەن ساققانۇ سىياقتى قولدىنلەيلى تەحنىكالى كەڭىنى قاۋىمغا جەتكىزىپ، كەڭ-شى قاۋىمىنىڭ كوكونىس كەڭ، باغىپ - باپتاۋ تۇيىندەردىن يىگەرىپ، كەڭەيلىك جوعارىلا تۇتقا مۇمكىندىك جاسا-دىق.“ - دەدى ۋان جياڭيۇڭ.

قازىر ۋىرنىبىستى قىستانىڭ قۇرلىقتى كوكونىس كەكەن جەر كۆلەمى 1300 مۇدان استى، مۇنىڭ ئىشىندە قىزىل بۇرىشتىڭ مۇ باسندىق ورتاشا كىرىسى 8000 يۇاننان، قە-زاناقتىڭ مۇ باسندىق ورتاشا كىرىسى 6000 يۇاننان استى، ۋىش، كەڭەيلىك كە-رىسىن ارتتىرۇداي باستانا شىلىدىق رولى كورنەكتەلدى.

ۋىڭدە نەدەنسى جاساپ، قىستاق تۇرغىندارىنىڭ ۋىستانىن جاقارتتى

كاسپى سالاسىن دامىتۇدىڭ جولىن ەدال تاپتى، جوعارى ۋىش كاسپى سالاسىن دامىتۇدىڭ ۋىڭسى تاغى قاجەت. ”قازىر سۇلياۋ جارعاق جاققىزۇدى، قالامشا كوشۇرۇدى، دەرت - دەربەزەدەن ساققانۇ سىياقتى جىلجىي كەڭەيلىك تەحنى-كاسىن ۋىرەنەپ الدىم. بىيل مەن تاغى ۋىز جىلجىيادى كوتەرمەگە الدىم، ۋىزىر جىل-جايدان 3000 يۇان كىرىس كىرگىزەمىن.“ اياس قۇانا بىلاي دەدى: قازىر ۋىز زامان-ى كەڭىن شارۋاشلىقى دامۇ ۋىڭسى قىستاق-تا تەز قارقىمەن جالپىلاسىپ، جانغا تەحنىكا ۋىستانىمى تۇتاس قىستانىڭ كەڭىن شارۋاشلىقى ۋىندىرىسىنىڭ بەت - بەينە-سىن وزگەرتۇدە.

كوكونىس كاسپى سالاسىن دامىتقاننان بەرى، قىزمەت اترەتى قىستاق تۇرغىندارىن ۋىلەسەيدى كۆلەمدە تىجارات جۇرگىزىپ، كەڭىن شارۋاشلىقى ۋىندىرىسىنىڭ جالپىلىق نەپەدىلىگىن جوعارىلا تۇتقا، كىرىستەردىن ارت-تىرۇغا بەلسەنە شاپىستاندىردى. سونىمەن بىرگە، قىزمەت اترەتى كەدەپلەردى سۇ-بەيەلدەۋ نسان قارىجىسىنا بەلسەنە ۋىز-نىش بەرىپ، قىستانقا العاشقى اۋىل شارۋا-شلىق ماشىنالىرى سەلبەستىك كويپەرات-يۇن قۇردى، سونداي - اق تىجارات تا-جىرىيەسى بار كەڭىنى وتباسىلارمەن كو-قىستانىڭ اۋىل شارۋاشلىق ۋىندىرىسىن ماشىنالىاندىرۇ دەڭگەيىن جوعارىلا تۇمەن بىرگە، قىستانىڭ كۆلەكتىۋ شارۋاشلىقىن زورىيىتتى.

”بۇرنىندارى سۇلياۋ جارعاق جاققىزۇغا كوپ كۇش جۇمسالاتىن، قازىر قىستانقا اۋىل شارۋاشلىق ماشىنالىرى سەلبەستىك كويپەرتىۋى بولغاندىقتان، اۋىل شارۋاشلىق-مەن پايدىلانانن ۋىزى قاپلىنا جارعاقتى قارىي تولۇق تابىلدى، سۇلياۋ جارعاقتى ماشىنەمەن جاققىزغاندا جەڭگەكۇش ۋىزەمدە-لەدى، ۋىنەمدىلىكى دە جوعارى بولادى.“ - دەدى قىستاق تۇرغىنى ۋىزى قاپلىنا قاندىر. ۋىزى قاپلىنا كاسپى سالاسىنىڭ ساپاسىن ۋىزىرىپ، نەپەدىلىگىن ارتتىرۇ جاعىندا،

يىنىڭ بىيك بولۇنىڭ، تومەن اۋا تەمپە-راۋىزاسىنىڭ نىقابلىنا ۋىزىرايتىن قالغان نە-سانداردا 4 - ايدىڭ 25 - كۈنىنەن بۇرنى جۇمىس تۇگەلدەي قاپلىنا كەلتىرىلەدى. جاڭادان جۇمىس باستانىن 14 تاس جولى نىسانىنىڭ الدىڭقى مەرزىمى قىزمەتتە-رى بەلسەندىلىكەن ئىلگىرىلەتۇدە. سالنىپ جاققان 3 ۋىكەن تەمىر جولى ۋىزىندى يىنجەنەرياسى گولپۇت - كورلا تەمىر جولىنىدا (شېنجياڭ بولىكى)، حوتان - چارقىلىق تەمىر جولىنىدا، اتاي - كوكوتعاي - جۇندۇڭ تەمىر جولىنىدا تۇ-گەلدەي جۇمىس قاپلىنا كەلتىرىلدى، قۇ-رىلىسى جۇرگىزۇ جوسپارى بويىنىشا، گولپۇت - كورلا تەمىر جولى مەن اتاي - كوكوتعاي - جۇندۇڭ تەمىر جولىنىدا بىيل پويەز قاتناپ سىكە قوسىلدى. بىيل رايونىمىزدا قالقتىق اۋىتاسىيدا

گازەتمىزدىڭ جالپىلىق اقپا-رات قۇرالدارى تىلشەلەرى جاۋ يۇە، 3 - ايدىڭ 28 - كۈنى ۋىرنىبىجەندەن خابارلايدى. تايباۋدا ورنالىق وركەنپەت كەڭەيلىسىنىڭ ۋىزى تۇتاس ورنالاستىرۇنا ساي، بۇقارانىڭ مادەنيەت ورسەن جو-عارىلا تۇتقا جانە جانغا تىيىتى ايدار-شا ۋىرۇس وكپە قاپلىنىۋىدەن تەنەتەنە قارسى اتتانۇنا جەنەكشىلىك تەپ، ورتاق ساپىسى سستەتۇدى دا-

رەپتەپ، مادەنيەتتى، اقاۋسىز تا-ماقتانىپ، ەلۋمەتتىك دەنساۋلىق ساققاۋ دەڭگەيىن جوعارىلا تۇتقا، ۋىش، اۋتونومىيالى رايوندىق و-ركەنپەت كەڭەيلىسى «ورتاق ساپىسى سستەتۇدى دارپتەشۇ ەلۋمەتتىك يىگىلىك جارناماسىن ۋىستەتۇدى ورسستەتۇ جولىنىدەكى خابارلان-دىرۇدى» جارپالاپ، ورتاق ساپىسى - سۇ مادەنيەتى دارپتە-مەسىن جاپپاي العا قويدى.

«خابارلاندىرۇدىڭ» نەگىزگى مادەنيەتتى اس - سۇ، اقاۋسىز تۇرمىس. 3 - ايدىڭ 26 - كۈنىنەن باستاپ، بۇكىل شېنجياڭداي ۋىزى-سى ۋىزى اقپارات قۇرالدارى لىكە-رىندى كەيىندى ورتاق ساپىسى سستەتۇ ارەكتى نەگىزگى تاقىرىپتىق ەلۋمەتتىك يىگىلىك جارناماسىن شە-ھاردى. گازەت، يىتەرەنەت، جانغا اق-پارات قۇرالدارى سىياقتىلار تۇس - تۇستان ”ورتاق ساپىسى ارەكتى،

اس ۋىستەلىندەكى مادەنيەت“، ”ورتاق ساپىسى - قاسقى، ۋىزىزات سالسۇشىسىز، سونداي - اق يىگىلك-تەنەشۇسىز“ سىياقتى ەلۋمەتتىك يىگىلك ۋىگىتتەردىن شىعارىپ، قوعامدا ورتاق ساپىسى - قاسقى سستەتۇ اس - سۇ مادەنيەتى ارەكتىنىڭ قىزۇ و-ر-لەۋىن كوتەردى.

قازىر ورتاق ساپىسى - قاسقىنى اس ۋىستەلىنىڭ ولشەمدى بولشەكى-مەتۇدە، شېنجياڭ اس - سۇ كاسپى-رىندارىنىڭ ”ساپىسى“ ارەكتى مەركە-شە جىلدام بولدى. ”ازىق - تۇلكى قاينارىندىق اۋرۇدىڭ تارالۇنىن ساققانۇ ۋىش، ۋىزىر ورتاق ساپىسى - قاسقى سستەتۇدى جانە ۋىزىر - نىپ تاماقتانۇ تۇزىمىن كۇندە-لىكتى اس - سۇ قىزمەت ەتەۋد-نە، ياساقارۇنا ەنگىزىپ، اس داينداۋ، قۇرماشتاردى ۋىستە-لگە شىعارۇ، جۇۋ - زارارسىزدان-دىرۇ سىياقتى ۋىزىر قايىسى بۇنىدار-داي تاماقتانۇ داغدىسىن قايتا قاپلىتاس-تىرۇداي قوعامدىق ورتاق تانم ۋىستەردى، قالىڭ اس - سۇ كا-سىبىمەن شۇغىلدانۇ شىلاردى قوعام-دىق جاۋاپكەرشلىكتى بىرقتىلىقەن ايتقارپ، اۋقىمغا قاراي ۋىزى سستەپ، بىرقتىلىقەن سىكەرىلىك كورسەتەپ، مادەنيەتتى اس ۋىستە-لىڭ جانغا سالتىن ورتاۋدى لىكەرد-لەتۇدى دارپتەيىمىز.

ۋەسسۇغا قاراغاندا، كۆلەمدى اس - سۇ كاسپىورنىندارى تۇرغىن-داردى ورتاق ساپىسى - قاسقى سستەتۇدەي تاماشا تاماقتانۇ داغ-دىسىن جەتتەلدەرۇگە بەلسەنە جە-تەكشىلىك ەتەپ قويماي، ۋىش-نا-را شاعىن اسحانالاردىڭ، شاراپ-جانالاردىڭ، اسپۇزىلداردىڭ، اۋەلى، قالا ماڭىنداى شارۋالار شاتىغى ساياجاينىڭ قوجاينىدا-رى دا ”ساپىسى“ ارەكتىنە بەلسە-نە، بىرقتىلىقەن قاتناشقان.

”ھاۋىسىز تاماقتانۇ شارسى-كىشى - گىرىم ۋىزى مەس، جاپىش-لىقتا ’كىشكەنتاي داغدى‘ بولغاندا عانا ۋىكەن مادەنيەتتى لىكەرد-لەتۇگە بولادى.“ يۇاننان ياڭشىڭ رەستوراننىڭ ورنىبىسار باس دىرەكتورى دۇ جىيىڭ مەنلاردى ۋىزىلدىردى: ”داستۇرلى بىرىگىپ تاماقتانۇ، ورتاق تاماقتانۇ تاسلىن-دە بەلگىلى قاتەر بار. جانغا تىيىتى ايدارشا ۋىرۇس وكپە قاپلىنىدە-تىنەن ساققانۇ - تىزگىندەۋ مادەنيەتتى تاماقتانۇ داغدىسىن قايتا قاپلىتاس-تىرۇداي قوعامدىق ورتاق تانم ۋىستەردى، قالىڭ اس - سۇ كا-سىبىمەن شۇغىلدانۇ شىلاردى قوعام-دىق جاۋاپكەرشلىكتى بىرقتىلىقەن ايتقارپ، اۋقىمغا قاراي ۋىزى سستەپ، بىرقتىلىقەن سىكەرىلىك كورسەتەپ، مادەنيەتتى اس ۋىستە-لىڭ جانغا سالتىن ورتاۋدى لىكەرد-لەتۇدى دارپتەيىمىز.

3 - ايدىڭ 26 - كۈنى ۋىزىجى قالاسى ميڭيۇان شياۋكازى اسحاناسىدا قىزمەتكارلەر ورتاق ساپىسى - قاسقى سستەتۇ ۋىگىت قۇر-لاقتاندىرۇش چاپسىرۇدا.

قۇرۇلمىسى جالعاستى جۇرگىزىلەتتىن سۇ يىگىلىكى نىساندارنىڭ جۇمىستى قاپلىنا كەلتىرۇ مولشەرى %70 تان استى

(باسى 1 - بەتتە) ۋەسسۇغا قاراغاندا، رايونىمىزدا قۇر-دىلىسى جالعاستى جۇرگىزىلەتتىن جانە جانغا-دان جۇمىس باستانىن نىساندار داشىشيا، داشىمىن سۇ يىگىلىكى تورابى سىياقتى سۇ ۋىزەمدەۋگە، سۇمەن قامداۋعا ساياتىن 8 كەلەلى سۇ يىگىلىكى يىنجەنەرياسى، قۇۋ-تۇنچى لوۋجۇاڭزى سۇ قويماسى سىياقتى 16 ورتا، شاعىن سۇ قويماسى يىنجەنەرياسى، سونداي - اق ۋىزى قايىسى ايتاق، ويلىسى، قالا مالىمەدەگەن ورتا، شاعىن سۇ قويماىلارنا، اۋىل - قىستاق-تىڭ اۋىز سۇ ھاۋىسىزدىگىن بەكەم-دەۋگە، دارەجەسىن وسىرۇگە، تاسقىن-نان ساققانۇ - جوئەگە سالاۋعا، كىنارات-تى، ھاۋىپتى سۇ قويماىلارنى ھاۋىپتەن اربلىتىپ بەكەمدەۋگە، سۇارلىماي-وچىرلەردىڭ قۇرۇلمىسى جالعاستى ساي-سكەتتى قۇرۇلمىلارنا جانە سۇ ۋىزەمدەۋ بويىنىشا وزگەرتۇگە ساياتىن نىساندار سىياقتىلاردى قامىتتى.

ۋەسسۇغا قاراغاندا، رايونىمىزدا قۇر-دىلىسى جالعاستى جۇرگىزىلەتتىن جانە جانغا-دان جۇمىس باستانىن نىساندار داشىشيا، داشىمىن سۇ يىگىلىكى تورابى سىياقتى سۇ ۋىزەمدەۋگە، سۇمەن قامداۋعا ساياتىن 8 كەلەلى سۇ يىگىلىكى يىنجەنەرياسى، قۇۋ-تۇنچى لوۋجۇاڭزى سۇ قويماسى سىياقتى 16 ورتا، شاعىن سۇ قويماسى يىنجەنەرياسى، سونداي - اق ۋىزى قايىسى ايتاق، ويلىسى، قالا مالىمەدەگەن ورتا، شاعىن سۇ قويماىلارنا، اۋىل - قىستاق-تىڭ اۋىز سۇ ھاۋىسىزدىگىن بەكەم-دەۋگە، دارەجەسىن وسىرۇگە، تاسقىن-نان ساققانۇ - جوئەگە سالاۋعا، كىنارات-تى، ھاۋىپتى سۇ قويماىلارنى ھاۋىپتەن اربلىتىپ بەكەمدەۋگە، سۇارلىماي-وچىرلەردىڭ قۇرۇلمىسى جالعاستى ساي-سكەتتى قۇرۇلمىلارنا جانە سۇ ۋىزەمدەۋ بويىنىشا وزگەرتۇگە ساياتىن نىساندار سىياقتىلاردى قامىتتى.